

Sirküler No: 3946

Sirküler Tarihi:01.03.2023

KONU: 2022 YILINDA ELDE EDİLEN KİRA, MENKUL SERMAYE İRADI VE DEĞER ARTIŞI KAZANCIN BEYANI.

2022 yılında elde edilen gayrimenkul, menkul sermaye iradı ile değer artışı kazancına ilişkin gelirlere ait yıllık gelir vergisi beyannamesinin 01-31 Mart 2023 tarihleri arasında verilmesi gerekmektedir.

Şirket ortaklarının beyanname verip vermeyecekleri konusunda gelirlerinin incelenmesi, beyanname vermesi gerektiği takdirde, hazırlandıktan sonra kontrol için denetçinizle görüşülmesini önemle hatırlatmak isteriz.

Beyanname verilmesi halinde ödenen stopaj gelir vergileri beyanname üzerinde hesaplanan gelir vergisinden mahsup edilecektir.

Bu nedenle tevkifatlara ilişkin belgelerin son günlere kalınmadan ilgili kurum veya kuruluşlardan temin edilmesi gerekmektedir.

1-) KİRA GELİRLERİNİN BEYANI

2022 yılı içerisinde elde edilen;

- Konut yıllık kira geliri 9.500.-TL'yi,

- İşyeri kira gelirleri üzerinden vergi kesintisi yapılanlardan, yıllık kira gelirlerinin brüt tutarı 70.000.- TL'yi aşanlar, kira gelirlerini yıllık gelir vergisi beyannamesi ile bildirmek zorundadırlar.

70.000.- TL'lik sınırın aşılmış aşılmadığı tespit edilirken, gelir vergisi kesintisine tabi brüt işyeri kira gelirleri ile konut kira gelirinin 9.500.-TL'lik istisnayı aşan kısmı birlikte dikkate alınacaktır.

Ticari, zirai veya mesleki kazancını yıllık beyanname ile bildirmek zorunda olanlar ile 9.500.- TL'lik istisna haddinin üzerinde hasılat elde edenlerden, beyanı gerekip gerekmediğine bakılmaksızın ayrı ayrı veya birlikte elde ettiği ücret, menkul sermaye iradı, gayrimenkul sermaye iradı ile diğer kazanç ve iratlarının gayri safi tutarları toplamı 250.000.-TL'yi aşanların bu istisnadan faydalanmaları mümkün değildir.

2022 yılı içerisinde kesintiye tabi tutulmamış ve istisna uygulanmayacak gayrimenkul sermaye iradı (işyeri kira geliri) toplamı 3.800.- TL'yi aşmayanların beyanname vermeleri gerekmemektedir.

Sahip oldukları konutlarını oğlu, kızı, torunu, kardeşi, annesi, babası, büyükannesi ve büyükbabası dışındaki kişilere bedelsiz olarak tahsis edenler, KİRA BEDELİ ALMASALAR DA tahsis edilen gayrimenkulün 2022 yılı emlak vergi değerinin %5' ini gelir vergisi beyannamesi ile kira geliri olarak beyan etmek zorundadırlar.

Konut dışındaki gayrimenkulünü (örneğin büro, dükkan, mağaza veya deposunu) bedelsiz olarak oğluna, kızına, annesine, babasına kardeşine ya da başkalarının kullanımına tahsis edenler KİRA BEDELİ ALMASALAR DA yine yukarıda belirtildiği gibi 2022 yılı emlak vergi değerinin %5' ini gelir vergisi beyannamesi ile kira geliri olarak beyan etmek zorundadırlar.

Konutlardan elde edilen kira gelirleri beyan edilmez veya eksik beyan edilirse, 9.500.- TL'lik istisnadan yararlanılamaz. Beyan edilmesi gereken kira tutarı takdir komisyonunca takdir edilir.

Takdir edilen gelir üzerinden, gelir vergisi ile vergi ziyai cezası hesaplanır. Ayrıca gecikme faizi talep edilir.

Ancak idarece herhangi bir tespit yapılmadan önce, süresinde beyan edilmeyen veya süresinde verilen beyannamede yer almayan konut kira gelirlerini, süresinden sonra verilen beyanname ile beyan edenler söz konusu istisnadan yararlanabilirler.

Sadece kira geliri elde eden mükellefler önceden olduğu gibi beyannamelerini vergi dairelerine kağıt ortamında veya www.gib.gov.tr internet adresinden HAZIR BEYAN SİSTEMİ üzerinden de verebilirler.

2-) MENKUL SERMAYE İRATLARININ BEYANI

Mevduat Faizi ve Repo Gelirleri;

Mevduat faizi, repo gelirleri ve özel finans kurumlarınca (katılım bankaları) kar ve zarara katılma hesabı karşılığında ödenen kar payları tevkifata tabi olması nedeniyle tutarı ne olursa olsun beyan edilmeyecektir.

Yurt dışı banka hesaplarındaki mevduatlara tahakkuk ettirilen faizlerden vergi kesilmediği için beyanı gerekmektedir.

a)- **Alacak Faizleri;** 2022 yılında elde edilen alacak faizlerinin tutarı 3.800,-TL'yi aştığı takdirde yıllık gelir vergisi beyannamesi ile beyan edilmesi gerekmektedir. (Örnek; şirketine borç veren gerçek kişi ortakların elde ettiği faizler)

b)- **Pay Senedi Alım Satım Kazancının Vergilendirilmesi;** 2022 yılında borsada elde edilen kazançlar, tutarı ne olursa olsun, yıllık gelir vergisi beyannamesi ile beyan edilmeyecektir. (Bir yıla kadar hisse senedini elde tutanlardan vergi kesinti yoluyla alınmaktadır. Bir yılı aşanlar ise vergiye tabi değildir.)

Borsada işlem görmeyen hisse (pay) senetlerinin (anonim şirketlere ait) iki yıl elde tutulduktan sonra satışlarından elde edilen kazançlar vergiden istisnadır. Borsada işlem görmeyen hisselerin alış tarihinden itibaren iki yıl içerisinde satışından elde edilen kazancın beyan edilmesi gerekmektedir.

İki yıl geçtikten sonra satıştan elde edilen kazancın miktarı ne olursa olsun beyan edilmeyecektir. Pay senedi veya ilmühaberleri basılı olmayan anonim şirket payları, limited şirket payları ve diğer ortaklık haklarının satış karları yıl söz konusu olmadan gelir vergisine tabidir. Ancak maliyeti yi-üfe (yurt içi üretici fiyat endeksi) oranı ile endeksenerek hesaplanmalıdır.

c)- **Pay Senedi Temettü (Kar Payları) Gelirlerinin Vergilendirilmesi;** Elde edilen pay senedi temettü (kâr payı) gelirinin **brüt tutarının 1/2'si vergiden istisnadır. Diğer 1/2' lik kısmı 70.000.- TL' yi aştığı takdirde beyanname verilmesi gerekmektedir.**

Beyanname verilmesi halinde gelirin tamamı üzerinden tevkif yoluyla ödenen vergi beyanname üzerinde hesaplanan vergiden mahsup edilecektir.

ç)- **Eurobond Faiz Gelirinin Vergilendirilmesi;** Gelir Vergi uygulaması bakımından ihraç tarihine bakılmaksızın 2022 yılında elde edilen ve 70.000.- TL'yi aşan Eurobond faiz gelirleri beyan edilecektir.

d)- **Devlet Tahvili ve Hazine Bonosu (TL cinsinden) Faiz Geliri;** İhraç tarihi 01.01.2006 tarihinden önce enflasyondan arındırmaya ilişkin indirim oranı 213 sayılı Kanun hükümlerine göre

2022 yılı için tespit edilmiş olan yeniden değerlendirme oranı % 122,93'dür. Bu dönemde Devlet tahvili ve Hazine bonusu ihalelerinde oluşan bileşik ortalama faiz oranı ise %18,14'tür. Buna göre, 2021 yılında elde edilen bir kısım menkul sermaye iradının beyanında uygulanacak indirim oranı (%122,93 / %18,14=) %677,67 olmaktadır.

Bu oranlar dikkate alındığında, 2022 yılı gelirlerine uygulanacak indirim oranı birden büyük çıkmaktadır.

Bu kapsamda, 2022 yılında elde edilen menkul sermaye iratlarından, 01/01/2006 tarihinden önce ihraç edilmiş olan ve 193 sayılı Kanununun 75 inci maddesinin ikinci fıkrasının (5) numaralı bendinde sayılan her nevi tahvil ve Hazine bonusu faizleri ile Toplu Konut İdaresi ve Özelleştirme İdaresince çıkarılan menkul kıymetlerden sağlanan gelirler indirim oranının birden büyük olması dolayısıyla beyan edilmeyecektir.

İhraç tarihi 01.01.2006 tarihinden sonra Gelir Vergisi Kanunu'nun Geçici 67'nci madde kapsamında tevkifata tabi olduğundan beyan edilmeyecektir.

e)- **Devlet Tahvili ve Hazine Bonusu (Döviz, Altına veya Başka Bir Değere Endeksli) Faiz Geliri;** İhraç tarihi 01.01.2006 tarihinden önce olması ve 70.000.- TL'yi aşarsa beyan edilecektir.

İhraç tarihi 01.01.2006 tarihinden sonra olması ve Gelir Vergisi Kanunu'nun Geçici 67'nci madde kapsamında tevkifata tabi olduğundan beyan edilmeyecektir.

f)- **Özel Sektör Tahvillerinden Elde Edilen Faiz Gelirleri**

01.01.2006 tarihinden sonra yurt içinde ihraç edilmiş özel sektör tahvillerinden elde edilen faiz gelirleri üzerinden tevkifata tabi olması nedeniyle beyan edilmeyecektir.

Türkiye'deki şirketler tarafından yurt dışında ihraç edilen tahvillerden elde edilen faiz gelirlerinde ise elde edilen tutar 70.000 TL'yi geçiyorsa, bu gelirler beyan edilecektir.

g)- **Menkul Kıymet Yatırım Fonlarından Elde Edilen Gelirlerin Vergilendirilmesi;** Menkul kıymet yatırım fonlarından elde edilen gelirin tutarı ne olursa olsun beyanname verilmesi gerekmemektedir.

3-) GELİRİN YILLIK BEYANNAME İLE BEYAN EDİLMESİ

Gayrimenkul sermaye iradı, menkul sermaye iradı veya değer artış kazançlarından dolayı yıllık gelir vergisi beyannameyi vermek zorunda olanlar, beyannameyi ikametgahlarının bulunduğu yer vergi dairesine vermek zorundadır.

Yukarıdaki gelirlerin yanı sıra beyana tabi başka geliri de olanlar (örneğin esnaf, tüccar işyeri varsa veya serbest meslek erbabı) gelirlerini aynı beyannameye birleştirilerek vereceklerdir.

2022 yılı içinde tevkifata tabi tutulmuş işyeri kira gelirleri ile 9.500.- TL'lik istisna tutarını aşan mesken kira gelirleri, menkul sermaye iradı gelirleri ile birden fazla işverenden elde edilen ücret gelirleri toplamı 70.000.-TL'yi aşması halinde tamamının beyannameye dahil edilmesi, aşmadığı takdirde tevkif yoluyla yani vergi kesintisine tabi tutulanların beyannameye dahil edilmemesi gerekir.

4-) DEĞER ARTIŞ KAZANCININ BEYANI

Gerçek kişilerin bir bedel karşılığı edindikleri gayrimenkullerin (bina, arsa, arazi) iktisap tarihinden başlayarak beş yıl içinde elden çıkarılmasından doğan kazançlar değer artışı kazancı olarak gelir vergisine tabidir.

Gerçek kişilerin bu şekilde elde ettikleri kazancın (2022 yılı için) 25.000.-TL'si gelir vergisinden müstesnadır.

Gayrimenkulün eş veya çocuğa alınması;

Gayrimenkulün eşe veya çocuğa alınması, ödemenin de aile reisi tarafından yapılması halinde "ivazsız" yani karşılıksız bir intikal söz konusu olacağından bu durum veraset ve intikal vergisine tabidir.

5-) YILLIK GELİR VERGİSİ BEYANNAMESİNİN VERİLMESİ

2022 yılına ilişkin yıllık gelir vergisi beyannamesinin 01-31 Mart 2023 günü akşamına kadar verilmesi, tahakkuk eden verginin de Mart ve Temmuz/2023 aylarında iki eşit taksitte ödenmesi gerekmektedir.

HAZIR BEYAN SİSTEMİ

Geçtiğimiz yıllarda gündeme gelen Hazır Beyan Sistemi, beyana tabi gelirleri sadece gayrimenkul sermaye iradı (GMSI-kira geliri), ücret, menkul sermaye iradı, diğer kazanç ve iratlardan ibaret olan mükelleflerin beyannamelerinin Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından önceden hazırlandığı ve internet ortamında onayına sunulduğu, kullanımı çok basit bir sistemdir.

Bu sistemden; sadece kira, ücret, menkul sermaye iradı veya diğer kazanç ve irat gelirlerini ayrı veya birlikte elde eden mükellefler yararlanabilecektir. Kira, ücret, menkul sermaye iradı veya diğer kazanç ve iradın yanı sıra ticari, zirai veya serbest meslek kazancı elde edenler sistem üzerinden beyanname veremeyeceklerdir.

Sisteme ve detaylı bilgiye Gelir İdaresi Başkanlığı'nın www.gib.gov.tr internet adresinden ulaşılabilir. Sisteme kimlik bilgileri girilip özel güvenlik soruları cevaplanarak ya da herhangi bir vergi dairesinden ücretsiz olarak alınacak İnternet Vergi Dairesi Şifresi ile de giriş yapılması mümkündür.

Bilgilerinize sunarız.

Ş.A. Yeminli Mali Müşavirlik A.Ş.

(*). İşbu belge içeriği sadece bilgilendirme amaçlı olup, buradaki açıklamalar dayanak gösterilerek yapılacak işlemler sonucunda doğacak zararlardan şirketimiz sorumlu değildir.